

Prezydent RP

■ Podstawa programowa

Cele kształcenia – wymagania ogólne

Zakres podstawowy

I. Wiedza i rozumienie. Uczeń:

- przedstawia funkcjonowanie systemu politycznego Rzeczypospolitej Polskiej (I.3).

Zakres rozszerzony

II. Wykorzystanie i tworzenie informacji. Uczeń:

- pozyskuje i wykorzystuje informacje na temat życia społeczno-kulturowego i politycznego, krytycznie je analizuje, samodzielnie wyciąga wnioski i formułuje opinie (II.1);
- wykazuje się umiejętnością czytania ze zrozumieniem tekstów publicystycznych, a także wybranych tekstów z zakresu nauk społecznych (II.2);
- wykorzystuje informacje do tworzenia własnej złożonej wypowiedzi oraz rozważania różnych rozwiązań w obszarze społeczno-politycznym (II.4).

IV. Komunikowanie i współdziałanie. Uczeń:

- dyskutuje i bierze udział w debatach z poszanowaniem godności innych ich uczestników (IV.1);
- tworzy strategię argumentowania i przedstawia swoje stanowisko na forum publicznym, szanując odmienne poglądy (IV.2);
- współpracuje w grupie, z uwzględnieniem podziału zadań oraz norm i wartości obowiązujących w życiu społecznym (IV.3).

Cele kształcenia – wymagania szczegółowe

Zakres podstawowy

III. Organy władzy publicznej w Rzeczypospolitej Polskiej. Uczeń:

- wykazuje znaczenie, jakie dla pozycji ustrojowej Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej ma fakt wyborów powszechnych; przedstawia kompetencje Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej: ceremonialno-reprezentacyjne, w stosunku do rządu, parlamentu i władzy sądowniczej, w polityce zagranicznej oraz bezpieczeństwa państwa; analizuje – z wykorzystaniem wyników badań opinii publicznej – poziom legitymizacji społecznej władzy prezydenckiej [...] (III.5).

Zakres rozszerzony

VIII. Modele sprawowania władzy. Uczeń:

- [...] odróżnia prerogatywy Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej od innych jego uprawnień; [...] (VIII.2);
- [...] wykazuje, że elementy [...] [systemu semiprezydenckiego] obowiązują w Rzeczypospolitej Polskiej. [...] (VIII.5).

X. Kontrola władzy. Uczeń: [...]

- charakteryzuje przedmiot i zakres odpowiedzialności konstytucyjnej [...] (X.11).

■ Cele lekcji

Uczeń:

- charakteryzuje funkcje i kompetencje Prezydenta RP;
- charakteryzuje rolę Prezydenta RP:
 - w polityce zagranicznej,
 - jako zwierzchnika sił zbrojnych,
 - w sprawach związanych z bezpieczeństwem państwa;
- omawia zasady odpowiedzialności konstytucyjnej Prezydenta RP;
- wymienia źródła prawa wydawane przez Prezydenta RP;
- wyjaśnia znaczenie zasady kontrasygnaty;
- określa rolę prerogatyw dla pozycji ustrojowej Prezydenta RP;
- wymienia osoby, które sprawowały urząd Prezydenta RP po 1989 roku;
- charakteryzuje relacje między Prezydentem RP a Radą Ministrów, Sejmem RP i Senatem RP;
- charakteryzuje relacje między Prezydentem RP a organami władzy sądowniczej;
- wykazuje, że w Polsce funkcjonują niektóre elementy systemu semiprezydenckiego;
- wyjaśnia, czym jest delikt konstytucyjny;
- charakteryzuje źródła prawa wydawane przez Prezydenta RP;
- interpretuje przepisy prawne z *Konstytucji RP* i innych źródeł normatywnych odnoszące się do Prezydenta RP;
- odczytuje z dostępnych źródeł [schematy, teksty narracyjne, tabele i wykresy prezentujące wyniki badań opinii publicznej] informacje dotyczące Prezydenta RP;
- organizuje na forum społeczności szkolnej debatę poświęconą np. kwestii ewentualnego wzmocnienia pozycji ustrojowej Prezydenta RP oraz aktywnie uczestniczy w zainicjowanej dyskusji, budując odpowiednie argumenty i kontrargumenty.

■ Formy pracy

indywidualna, grupowa, zbiorowa.

■ Metody

- metody aktywizujące – praca w grupach, dyskusja
- elementy wykładu,
- praca z wykorzystaniem tablicy interaktywnej,
- praca z tekstem podręcznika,
- praca z tekstem źródłowym.

■ Środki dydaktyczne

- podręcznik *W centrum uwagi. Część 2*. zakres rozszerzony (s. 286–291),
- tekst źródłowy *Konstytucja RP* (rozdział V),
- karta pracy *Prezydent RP (Nowa Era)*,
- multiteki Nowa Era
- strona internetowa <https://www.prezydent.pl>
- platforma internetowa <https://quizizz.com>

■ Przebieg lekcji

Faza wprowadzająca

1. Czynności organizacyjne: sprawdzenie obecności, podanie tematu oraz celów lekcji, rozdanie kart pracy.

2. Nauczyciel wspólnie z uczniami przypomina informacje o systemie rządów w Polsce. Odsyła uczniów do schematu na s. 263 podręcznika i określa miejsce Prezydenta RP w polskim systemie politycznym. Prowadzący przywołuje artykuł 126 ust. 1 i 2 *Konstytucji RP* i na jego podstawie określa charakter urzędu Prezydenta RP. Następnie wymienia Prezydentów RP po 1989 r. i wyświetla ich zdjęcia na tablicy interaktywnej.

Faza realizacyjna

1. Nauczyciel omawia zasady wyboru Prezydenta RP, z uwzględnieniem zasad prawa wyborczego, warunków reelekcji, sposobów przeprowadzania wyborów oraz procedury obejmowania urzędu, wyświetlając na tablicy interaktywnej informacje zawarte w multitece Nowej Ery.

2. Nauczyciel prosi aby uczniowie zapoznali się z art. 131 *Konstytucji RP* i następnie omówili okoliczności, w jakich następuje skrócenie kadencji Prezydenta RP i omówili rolę, jaką odgrywa wówczas Marszałek Sejmu. Uczniowie pod kierunkiem nauczyciela omawiają powyższe kwestie.
3. Nauczyciel na podstawie informacji wymienia i charakteryzuje funkcje, jakie pełni głowa państwa, wyświetla na tablicy interaktywnej informacje ze strony www.prezydent.pl następnie poleca uczniom rozwiązać zadanie 1. z karty pracy.
4. Nauczyciel poleca, by uczniowie przypomnieli, na czym polega odpowiedzialność polityczna i konstytucyjna, a następnie wyjaśnia kwestię odpowiedzialności Prezydenta RP. Odwołując się do art. 145 *Konstytucji RP*, określa jego odpowiedzialność konstytucyjną. Wyjaśnia, na czym polega delikt konstytucyjny i omawia konsekwencje jego popełnienia. Następnie uczniowie wykonują zadanie 2. z karty pracy
5. Nauczyciel przedstawia akty prawne, do których wydawania upoważniają Prezydenta RP zapisy *Konstytucji RP* i wyjaśnia, które z nich są źródłem prawa powszechnie obowiązującego.
6. Następnie nauczyciel prezentuje podział kompetencji Prezydenta RP na prerogatywy i akty wymagające kontrasygnaty. Wyjaśnia, czym są prerogatywy oraz jaką rolę odgrywa kontrasygnata i jakie niesie za sobą konsekwencje. Prowadzący posiłkuje się przykładami związanymi z uprawnieniami Prezydenta RP jako głowy państwa, uprawnieniami kreacyjnymi i innymi kompetencjami wskazanymi w tabeli na s. 288 podręcznika.
7. Nauczyciel informuje uczniów, że ich zadaniem będzie charakterystyka kompetencji Prezydenta RP, którą przygotowują pracując w grupach. W tym celu wyświetla uczniom na tablicy interaktywnej w aplikacji Jumboard pięć problemów do rozwiązania:
 - *Jakie uprawnienia Prezydent RP posiada w stosunku do władzy ustawodawczej?*
 - *Jakie uprawnienia Prezydent RP posiada w stosunku do rządu?*
 - *Jakie uprawnienia Prezydent RP posiada w stosunku do władzy sądowniczej?*
 - *Jaka jest rola Prezydenta RP w polityce zagranicznej?*
 - *Jakie są uprawnienia Prezydenta RP w zakresie obronności i bezpieczeństwa państwa?*
8. Nauczyciel dzieli uczniów na 5 grup i wyjaśnia, że każda grupa jest odpowiedzialna za opracowanie kompetencji Prezydenta RP na podstawie podanych przez nauczyciela problemów. Każdej grupie nauczyciel przydziela część materiału do opanowania, czyli jeden z przedstawionych problemów. Wszystkie grupy pracują według tego samego schematu.
9. Po upływie wyznaczonego czasu wybrani uczniowie z poszczególnych grup prezentują wyniki swojej pracy na forum klasy i dopasowują prawidłowe odpowiedzi do poszczególnych pytań na

tablicy interaktywnej. Pozostali uczniowie i nauczyciel, jeśli zachodzi taka potrzeba, mogą uzupełniać wypowiedzi.

Faza podsumowująca

Nauczyciel wspólnie z uczniami podejmuje dyskusję, czy w polskim systemie politycznym występują niektóre elementy systemu semiprezydenckiego.

Zadanie domowe

Nauczyciel poleca uczniom napisanie notatki własnej oraz wykonanie zadań 3.,4. i 5. z karty pracy.

Prezydent RP

Imię i Nazwisko: Klasa: Data:

1. Wskaż, które ze swoich funkcji, według autora tekstu, Prezydent RP realizuje, „czuwając nad przestrzeganiem ustawy zasadniczej”.

[...] Prezydent jest powołany do „odmierzania biegu kalendarza konstytucji”. Innymi słowy, jest zobowiązany do realizowania swojego zadania, jakim jest czuwanie nad przestrzeganiem ustawy zasadniczej. [...] Jednakże w pewnych sytuacjach może się okazać, że samo „odmierzanie biegu kalendarza konstytucji” jest niewystarczające. Wówczas Prezydent [...] powinien wyeliminować ewentualne zakłócenia, jakie wystąpiły w systemie rządów. Albo też wypracować kompromis między zwaśnionymi podmiotami władzy, gdyby zaistniał pomiędzy nimi konflikt. Idzie wówczas o przywrócenie stanu naturalnych, cyklicznych przemian systemu ustrojowego. Prezydent nie tylko kontroluje wtedy legalność działania organów, lecz podejmuje decyzje co do ich słuszności, korzystając z posiadanych kompetencji.

Źródło: A. Chorążewska, *Status Prezydenta RP na tle modeli ustrojowych głowy państwa w systemie parlamentarnym*, „Gdańskie Studia Prawnicze” 2014, tom XXXI, s. 774–775.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. Spośród podanych stwierdzeń, podkreśl te, które odnoszą się do deliktu konstytucyjnego i konsekwencji jego popełnienia.

- A. Dotyczy czynu, który nie jest przestępstwem, ale w oczywisty sposób narusza konstytucję lub ustawy.
- B. W wyniku jego popełnienia Prezydent RP może zostać pociągnięty do odpowiedzialności w zwykłej procedurze sądowej.
- C. Jeśli dotyczył on decyzji Prezydenta RP wymagających kontrasygnaty, odpowiedzialność konstytucyjną ponosi także premier.
- D. Za jego popełnienie odpowiedzialność polityczna Prezydenta nie ulega przedawnieniu.
- E. Za jego popełnienie Zgromadzenie Narodowe stawia Prezydenta RP przed Trybunałem Stanu

3. Spośród podanych kompetencji podkreśl te, które należą do Prezydenta RP.

- A. Zarządza wybory do Sejmu i Senatu.
- B. Decyduje o stanie wojny i zawarciu pokoju.
- C. Desygnuje i powołuje premiera rządu.
- D. Przyjmuje ustawy zwykłą większością głosów.
- E. Na wniosek rady Ministrów wprowadza stan wojenny lub wyjątkowy.
- F. Podpisuje ustawy lub zgłasza weto.
- G. Uchwala projekt budżetu państwa.
- H. Wyraża zgodę na zrzeczenie się obywatelstwa polskiego.

4. Oceń, czy poniższe informacje są prawdziwe. Zaznacz P, jeśli informacja jest prawdziwa, lub F – jeśli jest fałszywa.

1.	Przed podpisaniem ustawy Prezydent RP może wystąpić do Trybunału Stanu z wnioskiem o zbadanie zgodności ustawy z <i>Konstytucją RP</i> .	P	F
2.	Mianowanie i odwoływanie przez Prezydenta RP przedstawicieli Polski za granicą wymaga kontrasygnaty Prezesa Rady Ministrów.	P	F
3.	Zwoływanie Rady Gabinetowej oraz Rady Bezpieczeństwa Narodowego należy do wyłącznych uprawnień Prezydenta RP.	P	F
4.	Prezydent RP jest zwierzchnikiem Sił Zbrojnych RP, ale swoją funkcję w czasie pokoju sprawuje za pośrednictwem Ministra Obrony Narodowej.	P	F

5. Wymień prerogatywy, które może wykorzystać Prezydent RP w przypadku opisanym w podanym tekście.

[...] Prezydent ma głównie uprawnienia reprezentacyjne, a jego wpływ na tworzone prawo zależy od jego pozycji w partii politycznej, z której się wywodzi, i od tego, czy akurat dane ugrupowanie znajduje się akurat u władzy. Jeśli natomiast dochodzi do tzw. kohabitacji (gdy rząd i prezydent pochodzą z przeciwnych obozów politycznych), prezydent może utrudniać rządowi wykonywanie władzy [...].

Źródło: businessinsider.com.pl/wiadomosci/wybory-prezydenckie-2020-prerogatywy-prezydenta-rp/kz9yjtz, [dostęp: 3.09.2020].

.....

